

Kiss Károly: Egy géniusz képzelgései

Megjegyzések Musk megállapításaihoz

Ahogy a MI kapacitásai, képességei gyors ütemben fejlődnek, úgy nőnek a teljesítményéhez fűződő remények. A gazdaságban már-már csodát várnak tőle: a termelés és a termelékenység szinte korlátlan bővülését és növekedését. soha nem látott gazdagságot és bőséget. Ezeket az eufórikus jóslatokat az jellemzi, hogy **nem számolnak a természeti-környezeti korlátokkal**. A Föld már mai is egy kifosztott, tönkretett bolygó, amelyen önmagukat erősítő, visszafordíthatatlan folyamatok indultak el. E lelkes optimisták nem számolnak a bolygó korlátaival, az energia- és anyagigényesség végességével, a természeti környezet terhelhetőségének korlátaival.

Emlékeztetőül: klímaváltozás, fajok pusztulása, a levegő és a talajok elszennyeződése, az édesvízkészletek kimerülése és elszennyeződése. Az ökológia, a környezetgazdaságtan erre a fenntarthatóság fogalmát használja. Ez egy korlátot jelent: az emberi tevékenységet olyan korlátok között kell tartani, hogy az ne veszélyeztesse a bolygó regenerálódóképességét... Sajnos, már minden fontos vonatkozásban átléptük a kritikus küszöbököt.

A MI lelkes hívei abban reménykednek, hogy a MI-nak tulajdoníthatóan rendkívüli módon felgyorsul a műszaki fejlődés, az új találmányok és eljárások oly mértékben csökkentik a termelés energia- és anyagigényét, hogy ezáltal megakadályozzák, hogy a gyors növekedés tönkregye a bolygó élővilágát és természeti környezetét. Itt fordított eljárást kell alkalmazni. Meg kell határozni, hogy az egyes természeti közegek még meddig terhelhetők, szennyezhetők, és csak olyan gazdasági növekedést és tevékenységet megengedni, ami e kritikus terhelési küszöbök alatt van.

Musk azon jóslata, hogy 2036-ra megszűnik a pénz – legalább is elveszti a jelentőségét - , ezen a korlátlan bőség-elképzelésen alapul: ami korlátlanul rendelkezésre áll, amiben nincs szűkösség, annak nincs ára.

A MI szüntelen fejlődése nyilvánvalóan helyes megállapítás. De az, hogy „kb. 5 éven belül az AI összesített intelligenciája meghaladja az emberiségét” és hogy „2036-ra már olyan szintre jut, hogy szinte minden szellemi feladatban jobb lesz az embernél” túlzó megállapítások. E számunkban, Stvorecz Adrián Origóban megjelent cikkében olvashatjuk, hogy „még a kognitív vonatkozásokban is jócskán vannak területek, problémák, melyeket a gép képtelen kezelni: kontextus, józan ész, intuíció, hallgatólagos tudás, a szavak nem hordozzák a fogalom teljes jelentését, stb.”

Buda, 2026 július